

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Загальна соціологія

Шифр та назва спеціальності

054 – Соціологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологія управління

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

1, 2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Ляшенко Наталія Олександрівна

Nataliia.Liashenko@khp.edu.ua

Кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології і публічного управління

Авторка понад 60 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Соціологія сім'ї», «Загальна соціологія», «Соціологія організацій», «Сучасні соціологічні теорії», «Методологія та методи соціологічних досліджень», «Соціологія гендеру».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

«Загальна соціологія» відноситься до числа фундаментальних теоретичних дисциплін, з яких починається фахова соціологічна підготовка і формування у майбутніх спеціалістів соціологічного світогляду. Вона носить пропедевтичний характер, бо відіграє роль вступу до опанування усїєї сукупності соціологічного знання. Вона знайомить студентів з основними соціологічними поняттями, поглядами соціологів на суспільство та його складові, з базовими елементами соціального життя, закладає основи професійного підходу до аналізу соціальних явищ і процесів. Чимало тем, понять курсу буде розвинуто у так званих галузевих соціологіях, при вивченні історії соціології та сучасних соціологічних теорій..

Мета та цілі дисципліни

огляд основних форм соціального, засвоєння студентом сутності соціального життя та соціальної структури суспільства

У результаті вивчення дисципліни «Загальна соціологія» студенти повинні:

Знати:

базисні структурні елементи соціального простору, основи теорії соціальної мобільності; базисні поведінкові форми соціального, категорії «соціальна дія», «соціальна взаємодія», «соціальний зв'язок», «соціальні відносини»;

поняття та структурні елементи особистості, роль процесів соціалізації та виховання у механізмі формування особистості;
поняття, функції та структуру культури, її роль в регламентації соціальної поведінки;
сутність девіації та види девіантної поведінки, поняття та форми соціального контролю;
основні підходи до виявлення та аналізу соціальної структури суспільства;
основні ознаки, функції, структурні елементи та типи соціальних інститутів,
природу, ознаки та типи соціальних організацій, шляхи оптимізації їх діяльності;
поняття суспільства та його основні соціетальні характеристики;
основні типи суспільств та теорії, які пояснюють зміни у суспільствах, форми та фактори соціальних змін.

Вміти:

описувати соціальні процеси та явища, їх чинники та складові за допомогою базових соціологічних понять;
здійснювати соціологічний аналіз соціальних та інституційних структур суспільства;
надавати характеристику найбільш важливим соціальним інститутам, пояснювати процеси інституційних змін;
виявляти проблеми, що виникають при виконанні соціальних ролей.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації, курсова робота.. Підсумковий контроль – 1 семестр залік, 2 семестр - екзамен

Компетентності

СК-1. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології
СК-3. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому

Результати навчання

РН-1. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності
РН-4. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 270 год. (9 кредитів ECTS): лекції – 64 год., практичні заняття – 48 год., самостійна робота – 158 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати загальні знання в межах загальної середньої освіти

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювальне-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення (перш ніж викладати матеріал, ставиться проблема, формуються пізнавальні завдання, а потім, розкривається система доказів, порівнюючи погляди, різні підходи);
Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час підготовки індивідуальних проєктів та курсової роботи).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Соціальний простір

Поняття та складові соціального простору. Визначення позиції людини в соціальному просторі. Вертикальні та горизонтальні осі диференціації соціального простору. Поняття та основні типи соціальної мобільності. Канали соціальної мобільності. Маргінальні групи.

Тема 2. Соціальні статуси та ролі

Поняття та базові характеристики соціального статусу. Типи статусів. Поняття соціальної ролі. Типи ролей. Рольовий конфлікт та рольова напруга. Рольова амбівалентність. Шляхи вирішення рольових конфліктів.

Тема 3. Соціальні спільноти та групи

Поняття соціальної спільноти. Види соціальних спільнот. Визначення та ознаки соціальної групи. Види соціальних груп.. Референтна група. Ідентичність, інтеграція та солідарність с групою.

Тема 4. Соціальні дії, зв'язки та відносини

Соціальне як діяльність: поняття соціального поля, соціальних практик і соціальних ролей. Поняття соціальної дії як базової форми соціального та елементарної категорії соціології, Види соціальних дій. Структурні елементи соціальної дії. Соціальні взаємодії: поняття й структура соціального зв'язку, соціальні контакти та спорадичні зв'язки, інституалізовані зв'язки і соціальні відносини. Теоретичні пояснення соціальних взаємодій.

Тема 5. Культура як регулятор соціальних зв'язків

Поняття та ознаки культури. Функції культури. Структурні елементи культури: мова, цінності, норми, технології. Форми та види культур. Роль культури в регуляції соціальних дій. Культурний релятивізм та етноцентризм.

Тема 6. Особистість та її структурні елементи

Визначення понять індивід, індивідуальність та особистість. Функції та структура особистості. Структурні елементи особистості за З. Фрейдом. Піраміда потреб А. Масслоу. Інтереси, цілі, ціннісні орієнтації, ідеали як елементи структури особистості. Типи особистості.

Тема 7. Соціалізація особистості

Поняття «соціалізація особистості». Функції соціалізації для особистості та суспільства. Механізм соціалізації. Імітація, ідентифікація та соціальне підкріплення. Детермінанти та інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Ресоціалізація і десоціалізація

Тема 8. Особистість і девіантна поведінка. Соціальний контроль

Девіантна поведінка: сутність, складові, складності визначення поведінки як девіантної. Етапи здійснення девіантного вчинку. Види девіантної поведінки. Теоретичні пояснення девіантної поведінки в межах біологічних, психологічних та соціологічних теорій.

Соціальний контроль: поняття та види.

Тема 9. Соціально-класова структура суспільства

Поняття соціальної структури суспільства. Морфологічна і регулятивна складова. Види соціальних структур. Проблема соціологічного вимірювання соціальних структур. Соціальна стратифікація: поняття, критерії стратифікації, історичні системи стратифікації, коливання (флуктуація) профілів стратифікації. Класи і класові теорії. Соціологічна характеристика вищого, середнього, нижчого класів і андеркласу. Методи дослідження класової структури. Трансформація соціально-класової структури України в 90-і рр. ХХ ст. і на початку 2000-х рр. та під час війни.

Тема 10. Етнічна структура суспільства

Поняття етносу, основні етнічні ознаки. Історичні форми етносу: рід, плем'я, народність, нація. Рівні етнічності та генезис етнічної структури. Етнічна структура України: склад, динаміка, характеристика міжетнічних відносин. Етнічні відносини та методи їх вимірювання. Соціальна нерівність етнічних груп. Сучасні проблеми міжнаціональних відносин, шляхи їх вирішення. Утворення суверенної, незалежної української держави і розвиток української культури. Сучасні етносоціальні проблеми в Україні.

Тема 11. Демографічна, професійно-посадова і соціально-територіальна структури суспільства.

Загальні уявлення про демографічну структуру: вікові та гендерні групи, специфіка гендерної та вікової ідентичності, гендерні та вікові відносини та їх трансформація у сучасному суспільстві. Поняття гендеру. Формування гендеру на рівні особистості та суспільства. Процеси формування гендерної ідентичності. Гендерна нерівність: теоретичні пояснення та сфери прояву. Демографічні піраміди суспільства і специфіка демографічної структури українського суспільства.

Загальні уявлення про професійно-посадову структуру: розподіл праці і утворення професійної структури, трансформація професійної структури в індустріальних суспільствах, престиж професії.

Характер та зміст праці, складність і кваліфікація трудових функцій, рівень інтелектуальності праці, управлінські функції, розподіл праці за секторами і галузями народного господарства, технічна озброєність, рівень загальної та спеціальної освіти, професійний стаж.

Загальні уявлення про соціально-територіальну структуру: сільські та міські спільноти, регіональні групи та принципи регіоналізації. Соціально-територіальна структура українського суспільства.

Зміни в соціально-демографічній, соціально-територіальній та соціально-професійній структурі українського суспільства під час війни.

Тема 12 . Соціальні інститути як базис суспільного життя

Інститути як форма соціального: загальне визначення. Структура соціального інституту. Зовнішні та внутрішні складові соціального інституту. Ознаки соціальних інститутів. Функції соціальних інститутів. Типи соціальних інститутів.

Тема 13. Інституційні зміни

Інституційні зміни: поняття та варіанти. Перенаправлення функцій соціального інституту.

Ускладнення структури соціального інституту. Структура процесу інституціоналізації.

Деінституціоналізація, її форми та наслідки. Інституційна структура суспільства: базові інституції та їх соціологічна характеристика, інститути соціального контролю. Зміни соціальних інститутів що пов'язані з війною.

Тема 14. Соціальні організації

Визначення, сутність, призначення, , типи і види соціальних організацій. Загальні риси та властивості соціальних організацій. Зміни та оптимізація в організаціях. Проблема узгодження формальної і неформальної структур в організаціях.

Тема 15. Суспільство як соціальна система

Суспільство як форма соціального: поняття суспільства як нації-держави і системи соціальних відносин, Т. Парсонс про соціетальні системи та соціетальні ознаки суспільства, регіональна інтеграція та утворення інтерсоціетальних систем (Об'єднана Європа).

Пошук соціетальних факторів в різних соціологічних теоріях: протосоціологічні ідеї (природна спільність, політичний зв'язок), ідея громадянського суспільства (соціальний зв'язок як фундамент суспільства), ідея солідарності (теорія Е. Дюркгейма), функціоналістське пояснення цілісності та загальна структура суспільства.

Тема 16. Типи суспільств

Проблема типології суспільств в теоретичній соціології. Ранні прості та складні традиційні суспільства. Класифікація суспільств за типами добування засобів для існування.

Спільнота та держава за Ф. Тьонісом. Суспільно-економічні формації за К. Марксом.

Порівняльна характеристика традиційного, індустріального й постіндустріального суспільства.

Тема 17. Зміни у суспільствах

Поняття «соціальні зміни». Типі та форми прояву соціальних змін . Теоретичні пояснення змін у суспільствах: концепція соціального прогресу, теорії природної соціальної еволюції, історичного матеріалізму, циклічні концепції, теорії, що виходять з фактору агентності, культурологічні концепції, теорії модернізації та акультурації.

Форми і фактори соціальних змін. Модернізація як процес соціальних змін. Індустріалізація, науково-технічна революція, секуляризація, урбанізація, демократизація як компоненти модернізації. Ціннісні основи модернізації, органічна і спізнана модернізація.

Діскурс прогресу та історичний оптимізм. Діскурс кризи суспільства. Вимірювання балансу позитивних та негативних наслідків соціальних змін. Ознаки травматичних соціальних змін.

Тема 18. Суб'єктність і соціальні рухи як фактори соціальних змін

Агенти соціальних змін. Індивіди і корпоративні суб'єкти. Мотиви, цілі, ідеали як основи діяльності суб'єктів. Ідея наукового управління соціальним розвитком. Підвищення ролі громадянського суспільства на шляху до змін у суспільстві. Прогнозування і планування соціальних змін.

Визначення та класифікація соціальних рухів. Умови виникнення та розвитку соціальних рухів. Динаміка соціальних рухів.

Пояснення виникнення соціальних рухів в межах теорії деривації, теорії масового суспільства, теорії мобілізації ресурсів, теорії структурної напруги, культурної теорії. Особливості нових соціальних рухів в порівнянні з рухами в індустріальному суспільстві.

Тема 19. Глобалізація

Поняття глобалізації. Риси локального і глобального типів соціальної організації. Етапи глобалізації. Чинники глобалізації. Агенти глобалізації. Глобалізаційні процеси в економіці, політиці, культурі. Глобальні соціальні інститути і співтовариства. Економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Тема 20. Конкретні соціологічні досліджень як джерело інформації про суспільство та його зміни.

КСД: призначення, етапи, програма. Історія становлення КСД і методи збирання даних. Методи добору респондентів, типи запитань і шкали виміру. Кількісні та якісні методи дослідження.

Теми практичних занять

Тема 1. Визначення позиції людини в соціальному просторі

Вертикальні та горизонтальні осі диференціації соціального простору. Визначення позиції людини в соціальному просторі. Поняття, типи та канали соціальної мобільності. Маргінальні групи.

Тема 2. Соціальні статуси та ролі

Статусний та рольовий набір особистості. Базові характеристики соціального статусу. Типи статусів. Типи ролей. Рольовий конфлікт та рольова напруга. Рольова амбівалентність. Шляхи вирішення рольових конфліктів. Життєвий шлях людини як опанування статусів і ролей. Нові статуси людини під час війни.

Тема 3. Суспільство як сукупність соціальних груп

Поняття та типи соціальних спільнот. Визначення, ознаки соціальної групи. Види соціальних груп. Ідентичність, інтеграція та солідарність с групою.

Тема 4. Соціальні дії та соціальна поведінка

Поняття та види соціальних дій. Структурні елементи соціальної дії. Соціальні взаємодії. Теоретичні пояснення соціальних взаємодій. Поведінка як складний комплекс соціальних дій. Зв'язок соціальної поведінки з соціальними ролями і статусами людини.

Тема 5. Культурні елементи соціального життя

Поняття, ознаки та функції культури. Структурні елементи культури: мова, цінності, норми, технології. Форми та види культур. Роль культури в регуляції соціальних дій.

Тема 6. Особистість та її структурні елементи

Функції та властивості особистості. Структурні елементи особистості за З. Фрейдом. Структурні елементи особистості за соціологічною традицією. Піраміда потреб А. Масслоу. Інтереси, цілі, ціннісні орієнтації, ідеали як елементи структури особистості. Типи особистості.

Тема 7. Соціалізація особистості

Поняття та функції соціалізації для особистості та суспільства. Механізм соціалізації. Імітація, ідентифікація та соціальне підкріплення. Детермінанти та інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Ресоціалізація і десоціалізація. Соціалізація під час війни

Тема 8. Девіантна поведінка особистості та соціальний контроль в суспільстві

Девіантна поведінка: сутність, складові, складності визначення поведінки як девіантної. Етапи здійснення девіантного вчинку. Види девіантної поведінки. Теоретичні пояснення девіантної поведінки в межах біологічних, психологічних та соціологічних теорій.

Соціальний контроль: поняття та види.

Тема 9. Соціально-класова структура суспільства

Поняття соціальної структури суспільства. Основні елементи соціальної структури: індивідуальні і групові (корпоративні) актори, предмет взаємодії, інформаційно-медійна компонента, особистісно-вольова складова, характер соціальних відносин, культурні регулятори. Види соціальних структур. Проблема соціологічного вимірювання соціальних структур. Соціальна стратифікація та її історичні типи. Соціально-класова структура, методи її дослідження. Трансформації соціально-класової структури України в 90-і рр. ХХ ст. і на початку 2000-х рр. та під час війни.

Тема 10. Етнічна структура суспільства

Поняття етносу, основні етнічні ознаки. Історичні форми етносу та рівні етнічності. Генезис етнічної структури. Етнічна структура України. Етнічні відносини та методи їх вимірювання.

Тема 11. Демографічна, професійно-посадова і соціально-територіальна структури суспільства

Вікові та гендерні групи, гендерні та вікові ідентичності та відносини. Поняття гендеру. Формування гендеру на рівні особистості та суспільства. Гендерна нерівність. Демографічні піраміди і специфіка демографічної структури українського суспільства. Професійно-посадова структура і розподіл праці. Трансформація професійної структури в індустріальних та постіндустріальних суспільствах. Основні характеристики професіоналізації. Загальні уявлення про соціально-територіальну структуру суспільства. Зміни в соціально-демографічній, соціально-територіальній та соціально-професійній структурі українського суспільства під час війни.

Тема 12 . Соціальні інститути як базис суспільного життя

Поняття, властивості та структура соціального інституту. Зовнішні та внутрішні складові соціального інституту. Ознаки соціальних інститутів. Функції соціальних інститутів. Типи соціальних інститутів.

Тема 13. Інституційні зміни

Варіанти Інституційних змін. Поняття та структура процесу інституціоналізації. Деінституціоналізація, її форми та наслідки. Інституційна структура суспільства: базові інституції та їх соціологічна характеристика, інститути соціального контролю. Зміни соціальних інститутів що викликано війною.

Тема 14. Соціальні організації

Соціальні організації як результат процесу інституціоналізації. Визначення, сутність, призначення, типи і види соціальних організацій. Загальні риси та властивості соціальних організацій. Зміни та оптимізація в організаціях.

Тема 15. Суспільство як соціальна система

Поняття суспільства та його ознаки. Пошук соцієтальних факторів в різних соціологічних теоріях: протосоціологічні ідеї (природна спільність, політичний зв'язок), ідея громадянського суспільства (соціальний зв'язок як фундамент суспільства), ідея солідарності (теорія Е. Дюркгейма), функціоналістське пояснення цілісності та загальна структура суспільства.

Тема 16. Типи суспільств

Проблема типології суспільств в теоретичній соціології. Ранні прості та складні традиційні суспільства. Класифікація суспільств за типами добування засобів для існування. Спільнота та держава за Ф. Тьонісом. Суспільно-економічні формації за К. Марксом. Порівняльна характеристика традиційного, індустріального й постіндустріального суспільства.

Тема 17. Зміни у суспільствах

Поняття, типі та форми прояву соціальних змін . Теоретичні пояснення змін у суспільствах. Форми і фактори соціальних змін. Модернізація як процес соціальних змін. Вимірювання балансу позитивних та негативних наслідків соціальних змін. Ознаки травматичних соціальних змін. Культура та травма змін, зміна культурної ідентичності особистості. Міграція та травма зміни культурної ідентичності. Рівні, стадії, симптоми та способи подолання травм.

Тема 18. Суб'єктність і соціальні рухи як фактори соціальних змін

Агенти соціальних змін. Ідея наукового управління соціальним розвитком. Підвищення ролі громадянського суспільства на шляху до змін у суспільстві. Визначення та класифікація соціальних рухів. Умови виникнення та розвитку соціальних рухів. Динаміка соціальних рухів.

Тема 19. Глобалізація

Поняття та етапи глобалізації. Чинники глобалізації. Агенти глобалізації. Економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Тема 20. Конкретні соціологічні досліджень як джерело інформації про суспільство та його зміни.

Поняття, призначення, етапи, програма конкретного соціологічного дослідження. Методи збирання даних. Методи добору респондентів, типи запитань і шкали виміру. Кількісні та якісні методи дослідження.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуальних завдань в першому та другому семестрі у вигляді рефератів та представлення їх як презентацій за темами що вказано в завданнях для самостійної роботи. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додаються до загального рейтингу

Крім того студент в другому семестрі виконує курсову роботу, метою якої є: поглиблене вивчення однієї з тем курсу, аналіз освітленості теми в науковій літературі; опис особливостей дослідження з цієї теми в нашій країні та за кордоном; навчання аналізу суспільних змін, які торкаються теми курсового дослідження, їх причин та наслідків, трансформаційних процесів в суспільстві; виявлення практичної значущості соціологічних досліджень з цієї теми. Курсова робота на першому курсі носить реферативний характер та вчить формулювати план або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, здійснювати бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або інтернет-ресурси, формулювати висновки, пропозиції з предмету дослідження..

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Рущенко І. П. Загальна соціологія : підручник / І. П. Рущенко. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004
2. Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. – К. : Основи, 1999. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/86796-dti-t-hto-h-doglyada.html>
3. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с. URL: <http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20posibnyk.pdf>
4. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /В. І. Волович, М. І. Горлач, В. Г. Кремень та ін. – 6-те вид., - К: Центр учбової літератури, 2019 – 808 с.
5. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О.Макеєва.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. -566 с.
6. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства / П. Штомпка; пер. с польск. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://kneu.edu.ua/userfiles/inst_sociology/ZmD196st.pdf
// https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/ndi/inst_sociology/novv/Shtompka/

Додаткова література

7. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституціоналізації Колективна монографія К.: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf>
8. Гуменюк Л. Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. Львів: ЛьвДУВС, 2019. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1/ГуменюкЛ.СОЦІОЛОГІЯ_хрестоматія_т.1.1.pdf
9. Козирев М. П. К59 Соціологія: підручник / М. П. Козирев. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 656 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%80%D1%94%D0%B2%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202016.pdf>
10. Кузьменко Т. М. Соціологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
11. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології: навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2020. 108 с.
12. Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія : навч. посіб. / Н. В. Рожанська, О. М. Дрожанова, О. А. Онофрійчук за наук. ред. І. А. Мейжис, В. Л. Гавелі. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 336 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/65/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9D.%20%D0%92.%20%D0%97%D0%>

[B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F.pdf](#)

13. Соціологія: навчальний посібник для студентів / Романенко М., Сюй Цюань Яо. Соціологія: підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 808 с.

14. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ: ДУТ, 2019. 235 с.

15. Соціологічний енциклопедичний словник. URL: http://mirslovarei.com/content_soc/poljarizacija-socialnaja-3620.html#ixzz2GjklQipp

16. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с. URL:

<https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Sotsiologhija-Teorii-serednoho-rivnia-za-red-YU.F.-Pachkovskoho-Navch.-posibnyk-2020.pdf>

17. Танчин І. З. Соціологія : навч. посіб. / І. З. Танчин. – 3-тє вид., перероб. – К. : Знання, 2008. – 351 с. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologya-tanchin-I3.html>

18. Толстов І. В., Даніліян В. О. Соціологія: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – 284 с. URL: chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclcfndmkaj/http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2451/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

19. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. URL: [https://i-](https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf)

[soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf](https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf)

20. Черниш Н., Соціологія. Курс лекцій : підручник. - Львів : Кальварія, 2003. - 543 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclcfndmkaj/https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/482997/mod_resource/content/1/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%88%20%D0%9D.%D0%99.%20%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%81%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf

21. Штомпка Пйотр. Соціальний капітал. Теорія міжособистісного простору. Видавництво Дух і Літера, 2022. 400 с.

22. Introduction to Sociology 2e. 2017. Rice University Heather Griffiths, Fayetteville, North Carolina. Nathan Keirns, Zanesville, Ohio Eric Strayer, Salinas, California Copyright Year: 2015 . URL:

<https://d3bxy9euw4e147.cloudfront.net/oscms-prodcms/media/documents/IntroductionToSociology2e-OP.pdf>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання:

- в першому семестрі у вигляді заліку (20%), поточного оцінювання (60%) (4 онлайн тести за темами (40%), індивідуальні співбесіди щодо загальних понять за темами (20%) та виконання індивідуального завдання/реферату (20%)). Залік: тестові завдання за темами першої частини курсу та представлення реферату у вигляді презентації.
- в другому семестрі у вигляді екзамену (10%), 2 онлайн тести за модулями (10%), індивідуальні завдання/проекти (10%) та тестові завдання по темам практичних занять (40%) та курсовій роботи (30%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

30.06.2023

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина БІРЮКОВА

30.06.2023